

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UPA2019/167

Inatsisartut suleriasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut, qanoq iliorluta ilinniartitsisut sulinermi atugaasa pitsanngortinnerisigut atuartut ilikkagaqarnissamat periarfissaat pitsanngorsarsinnaavagut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Meerartavut inuusuttuarartavullu kinguaassaraavut, inuunitsinnik, nunatsinnillu ingerlatseqqittussatut isumalluutigavut; Meerartavut inuusuttuarartavullu pisuussutitsinni isumalluutitsinnilu annersaapput pingaarnersaappullu.

Taamaattumik naalackersuineramik suliaqartuusugut kissaatitta annerpaartaasa ilagilluinnaraat qularinngilluinnarpara tassaasoq; meerartatta inuusuttuarartattalu pitsaanerpaamik ajunnginnerpaamillu siunissaqarnissaat angusaqarnissaallu; Taamaattumik naalackersuineramik suliaqartuusugut meerartavut inuusuttuarartavullu pitsaanerpaamik ajunnginnerpaamillu siunissaqassappata, taava aamma atuarfinni ulluinnarni toqqisisimanartumik pitsaanerpaamik ilikkagaqarfiulluurtumillu atugassaqartinneqarnissaat kissaatitta anguniakkattalu aamma ilagilluinnaraat qularinngilluinnarpara.

Uagullu inatsisartut tassaalluinnarpugut meerartatta pitsaasumik ilikkagaqarfiulluurtumillu ulluinnarni atuagaqarnissaannik toqqammavileeqataasussat.

Nalunngilaralu atuarfiup pitsaasup, toqqisisimanartup ilikkagaqarfiulluurtullu qanoq pilersinneqarsinnaanera pillugu qanorsuaq oqallittoqarsinnaagaluartoq. Atuarfimmi pitsaasoq toqqisisimanartuq ilikkagaqarfiulluurtorlu tassaammat; Atuarfik pitsaasoq, avatangiisigissaarluartuq, aqutsisugissaartuq, ilinniartitsisunik piareersarluarsimasunik, pikkorissunik aalajaatsunillu ilinniartitsisoqartuq, peqqissunik toqqissimasunillu atuartoqartuq il.il.

Angajoqqaat tassaasut tunngaviumik, meeqqamik pitsaasumik toqqissimanartumillu atuagaqarnissaannik, ilikkagaqarluarsimallutillu angerlartarnissaannik akisussaanerpaajusut puiunngilakka.

Taamatut aallarniuteqalaariarlunga taamaattoq una apeqqut tikinniagara ingerlaannaq apeqquserusukkiga, tassalu;

Ilinniartitsisut piareersarluarnissaminnut naammattumik piffissaqartinneqarpat? Aammalu atuaqatigiinni klassip ataatsip iluani atuaqatigiit amerlanerpaamik 26-iusinnaanerannik inatsisaqarneq naammaginarpa? Tassami nalunnginnakku illoqarfinni anginerusuni atuaqatigiippassuarni klassimi ataatsimi atuaqatigiit 26-usinnaasartut. Atuaqatigiillu klassip iluani atuartut 26-iusinnaanerat illoqarfinni anginerni nalinginnaaleraluttuinnarunartoq.

Tamannalu periarfissaavoq; Atuarfik pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 3. December 2012-imeersumi § 6 malillugu, tassani ima allassimasoqarmat; Klassimi ataatsimi atuartut amerlassusaasa ukiup atuarfiusup aallartinnerani 26 qaangissanngilaat.

Immaqa atuartut klassimi ataatsimi 26-usinnaanerat, kisitsit taanna nammineq immi ajunngikkaluarpoq aamma apeqquserneqartariaqanngikkaluarpoq, meeqqat naalattunnguullutik, ilinniartitsisuminnillu ataqqinnillutik malinnaalluarlutillu pisinnaagaluarpata.

Kisianni ullumikkut pissutsit piviusut qiviarutsigit aamma takussavarput pissutsit piviusut qanoq allaanerutiginersut, pingaartumik illoqarfiit annerusut eqqarsaatigissagutsigit.

Illoqarfinni annerusumi pissutsit piviusut allanngorujussuarsimapput: atukkat imaalnikuupput ilinniartitsisutut atuartunik aqutsiniarnerat ajornakusoorligaluttuinnarluni oqimaalligaluttuinnarlunilu. Meeqqat inuutsimikkut piuminaatsutakornanngiinnerminni pissusilersuutitut atuarneq tamaat aserorluinnarsinnaasarpaat, tamannalu atuaqataasorpasuarnut sussuseqanngitsunut kingunerlorujussuarsinnaasarpog, minnerunngitsumik ilinniartitsisusumut piareersarluarsimalluni atuartuutimut pitsaasumik tunniusserusukkaluartumut.

Atuartorpassuit atuarfimmiit angerlarsinnaasarput ajoraluartumik atuarfimmi pissarsiaqarluarsimanatit atuaqatimik ilaasa eqqissiviillortitsisimanerat pissutigalugu.

Kisianni aamma eqqaamassavarput meeqqat eqqissiviillortitsisartut taakku kisimik peqqutaanngimmata, meeqqap ilikkagaqarluarsimalluni paasisaqarluarsimallunilu angerlartarnissaanut.

Meeqqap ilikkagaqarluarsimalluni paasisaqarluarsimallunilu angerlatarnissaanut aamma apeqqutaalluinaqqissaartut ilagaat, ilinniartitsisup nammineerluni qanoq piareersarluarsimatiginera aammalu ilinniartitsisup atuartitsinermi nalaani atuartuutiminut ataasiakkaanut ilitersuissalluni qanoq piffissaqartiginera periarfissaqartigineralu. Atuartummi ilaasa minnerusumik annerusumilluunniit ilinniartitsisuminnit immikkut piffissaqarfigineqarnissartik aamma pisariaqartittarmassuk.

Taamaattumik pingaaruteqartupilorujussuuvog ilinniartitsisup atuartuutiminut ataasiakkaanut ornigussinnaanissaa, ilitersuisinnaanissaa. Tamannalu ajornakusoorinnaasarpog atuartut klassimi ataatsimi atuartut amerlavallaartillugit, soorlu assersuutigiinnarlugu atuaqatigit 26-uppata, uangalu isumaga naapertorlugu klassimi ataatsimi atuaqatigiit 26-it amerlavallaalaarput, pitsaasumik ilikkartitsiffiulluartumillu atuartitsineq ingerlanneqassappat.

Ilinniartitsisup atuartitsinerup nalaani atuartuutimi amerlanerpaartaanut piffissaqarnerulluni ilitersorsuisinnaalissappat, taava uanga isumaga naapertorlugu klassimi ataatsimi atuartut amerlanerpaamik 18-nut amerlanerpaaffilerneqartariaqartut. Taamaliornitsivut taava ilinniartitsisup atuartuutiminut ataasiakkaanut amerlanerpaartaanullu piffissaqarnerulernissaa periarfissiuullugulu aqutissiuussinnaagaluaratsigu.

Atuartsineq atuartsineq, ataatsimiinnerpassuit ataatsimiinnerpassuit, nalilersuineq nalilersuineq, angajoqqaanik ataatsimiisitsinerpassuit il.il. Piareersarluarnissamulluunniit ilinniartitsisut qangamut naleqqiullugu ullumikkut periarfissaarussimapput.

Taassuma saniatigut klassimi ataatsimi ilinniartitsisut marlungortinneqarsinnaanerannik eqqarsaaatersorneq assorsuaq soqutigintortaqarpoq, immaqqa aallaqqaammut atuartut nukarlerninngaaniit aallartilluni. Ilinniartitsisutut suleqateqarsinnaaneq, isumassarsioqatigillunilu pilersaaruisoqatigiissinnaaneq isumaqarpunga atuartumut pissarsiaqarfiullu arnerpaajusinnaasoq.

Naggataatigullu minnerunngutsumik t angajoqqaat klassiannik pilersitsisinnaaneq.

Nalunngikkaluarpara atuarfiit ilaanni tamanna atorneqalereersimasog. Taamaattoq isumaqarpunga nunarput tamakkerlugu angajoqqaat klassiannik pilersitsisinnaaneq pingaaruteqartoq.

Angajoqqaat klassiat imatut paasineqassaaq, soraareernerup kingorna meeqqap angajoqqaallu akornanni ilinniartitsisumik ikiorneqarsinnaallutik ilinniagassereqatigiinnissamut periarfissineq.

Taamaalilluni meeraq angajoqqaaminit malinnaaffigineqartutut misigisimanagera sakkortusarneqassaaq, minnerunngitsumillu angajoqqaat aamma periarfissinneqassaaq meeqqami atuarfim-

mi qanoq ingerlaneraniq malinnaanerulernissaminut. Angajoqqaammi tamatta ima pikkoritsiginngilavut allaat meeqqatta ilinnigasserineraniq ikiorsinnaallugit. Angajoqqaajusut taamatut periarfissaqanngitsut, periarfissinneqassapput, ilinniartitsisumik ikiorteqarlutik meeqqamik ilinniagassereqatiginissaanut.

Tamakkuupput iliuuserineqarsinnaasut assignngitsut meeqqap, meeqqat atuarfianinganiit pissarsiaqarluarsimalluni, angusaqarluarsimallunilu naammassinnittalersinnaanissaanut, naammassisaqarluarsimallunilu angerlartalernissaanut. Taassumalu saniatigut aamma atuartut aturtitsinerup nalaani ilinniartitsisut peqatigalugit ilikkagaqarnissamut piareersimanerulersinnaaneranut iliuuserineqarsinnaasut.

Taamaattumik tamanna pillugu partiit allat tamaasa isumaat paaserusullugu apeqquteqaat allaavigalugu oqallisissiamik taamaattumik saqqummiussaqaarpunga.

Pissangallunga akissutaajumaartussat utaqqissavakka.

Uummarissumik angusaqarfiulluartumillu oqallittoqarluarnissaannik kissaassillunga

Qujanaq